

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №1, основ біоетики та біобезпеки
Навчальний рік – 2021-2022

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

СЕСТРИНСЬКА ПРАКТИКА

Нормативний чи вибірковий освітній компонент - нормативний

Форма здобуття освіти - очна

Галузь знань - 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність - 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма - «Медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс – 3

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №1, основ біоетики та біобезпеки
Протокол від.
“ 27 ” серпня 2020 року № 16

Завідувач кафедри

(підпис)

проф. Ащеулова Т.В.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем
терапевтичного профілю
Протокол від.
“ 31 ” серпня 2021 року № 1

Голова

(підпис)

проф. Кравчун П.Г.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

- 1) Ащеулова Тетяна Вадимівна, завідувач кафедри, д.мед.н., професор кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №1, основ біоетики та біобезпеки;
- 2) Кочубей Оксана Анатоліївна, к.мед.н., доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №1, основ біоетики та біобезпеки, к.мед.н. доцент;
- 3) Ситіна Ірина Василівна доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №1, основ біоетики та біобезпеки, .к.мед.н.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

ПІБ	посада, вчене звання, науковий ступінь	Контактний телефон	e-mail
Ащеулова Тетяна Вадимівна	Завідувач кафедри, д.мед.н., професор	0689941208	tv.ashcheulova@knmu.edu.ua
Амбросова Тетяна Миколаївна	Професор кафедри, д.мед.н., професор	0672502961	tm.ambrosova@knmu.edu.ua
Питецька Наталія Іванівна	Професор кафедри, д.мед.н., професор	0669231677	ni.pytetska@knmu.edu.ua
Компанієць Кіра Миколаївна	Професор кафедри, д.мед.н., професор	0502297321	km.kompaniets@knmu.edu.ua
Смирнова Вікторія Іванівна	Доцент кафедри, к.мед.н., доцент	0504013891	vi.smirnova@knmu.edu.ua
Шаповалова Світлана Олександрівна	Доцент кафедри, к.мед.н., доцент	0661350595	
Кочубей Оксана Анатоліївна	Доцент кафедри, к.мед.н., доцент	0957990890	oa.kochubiei@knmu.edu.ua
Герасимчук Ніна Миколаївна	Доцент кафедри, к.мед.н., доцент	0961206872	nm.herasymchuk@knmu.edu.ua
Гончарь Олексій Володимирович	Доцент кафедри, к.мед.н., доцент	0508483875	ov.honchar@knmu.edu.ua
Ситіна Ірина Василівна	Доцент кафедри, к.мед.н.	0504009945	iv.sytina@knmu.edu.ua
Кисиленко Катерина Володимирівна	Асистент кафедри, к.мед.н.	0502208887	kv.kysylenko@knmu.edu.ua
Кузьменко Наталія Михайлівна	Асистент кафедри, к.мед.н.	0992590288	nm.kuzmenko@knmu.edu.ua

Контактний телефон кафедри - (057) 725-07-58

E-mail: kaf.6med.propedevtyky1@knmu.edu.ua

Консультації - очні: відповідно до графіку консультацій з 9.00 до 17.00

Он-лайн: за попередньою домовленістю з викладачем на платформі Moodle або Google Meet

Локація: заняття проходять за адресою: м. Харків, проспект Гагаріна 137

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Сестринська практика» складено для освітньо-професійної програми «Медицина» другого (магістерського) рівня, галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 222 «Медицина» - магістри.

Опис навчальної дисципліни (анотація).

«Сестринська практика» є клінічною дисципліною, що складається з 3 розділів/циклів: основні обов'язки та професійні дії медичної сестри терапевтичного відділення, основні обов'язки та професійні дії медичної сестри педіатричного відділення і основні обов'язки та професійні дії медичної сестри хірургічного відділення та спрямована на ознайомлення студента із основними обов'язками та професійними діями медичної сестри відповідних відділень стаціонару.

Навчальна дисципліна «Сестринська практика: основні обов'язки та професійні дії медичної сестри терапевтичного відділення» передбачає опанування основною маніпуляційною технікою медичної сестри терапевтичного відділення, а також вивчення гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до компетенції середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого у медичному закладі, сприяння якнайшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень.

Засвоєння матеріалу базується на послідовному ознайомленні з особливостями реалізації вказаного обсягу дій у роботі 'терапевтичних відділень лікарень.

Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, яка ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання та обліковується у кредитах заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження студента, необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сестринська практика: основні обов'язки та професійні дії медичної сестри терапевтичного відділення» є комплекс функціональних обов'язків та професійних дій медичної сестри терапевтичного стаціонару, а також сукупність заходів, спрямованих на створення сприятливих умов успішного лікування хворих

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до навчального плану, проходження сестринської практики передбачено у VI семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, клінічної анатомії та топографічної хірургії, патофізіології, патоморфології, фармакології, щойно закінчено вивчення таких клінічних дисциплін, як пропедевтика внутрішньої медицини, пропедевтика педіатрії та загальна хірургія, з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу,

сестринська практика формує засади вивчення студентом подальших клінічних дисциплін – внутрішньої медицини, педіатрії, хірургії, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає «вертикальну» інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з сестринської справи в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння навчальних дисциплін з медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, клінічної анатомії та топографічної хірургії, патофізіології, патоморфології, фармакології у закладах вищої освіти.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні подальших клінічних дисциплін – внутрішньої медицини, педіатрії, хірургії, анестезіології та інтенсивної терапії, на підставі формування умінь застосовувати знання з сестринської справи в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Сестринська практика» є опанування студентом основних прийомів професійної діяльності медичної сестри на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої людини із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Сестринська практика: основні обов'язки та професійні дії медичної сестри терапевтичного відділення» є:

Оволодіння студентами основними знаннями щодо обов'язків середнього медичного персоналу терапевтичного відділення стаціонару

Набуття основних практичних навичок медичної сестри терапевтичного відділення стаціонару

Поглиблення теоретичних знань, необхідних для організації комфортних умов перебування хворого у стаціонарі та забезпечення необхідного догляду за ним на всіх етапах лікування

Формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим

1.3 Компетентності та результати навчання.

1.3.1 Дисципліна забезпечує набуття студентами таких **компетентностей:**

- **інтегральна:**

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

– загальні:

- 1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим
- 2 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях
- 3 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- 4 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- 5 – Здатність приймати обґрунтоване рішення ; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії
- 6 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою
- 7 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
- 8 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
- 9 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
- 10 – Прагнення до збереження навколишнього середовища

– спеціальні (фахові, предметні):

ФК1 – Навички опитування

ФК2 – Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів

ФК4 – Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку, характеру харчування при лікуванні захворювань

ФК6 – Здатність до діагностування невідкладних станів

ФК7 – Здатність до визначення тактики та володіння навичками надання екстреної медичної допомоги

ФК9 – Навички виконання медичних маніпуляцій

ФК11 – Здатність до планування та проведення санітарно-гігієнічних, профілактичних та протиепідемічних заходів, у тому числі щодо інфекційних хвороб

ФК14 – Здатність до ведення медичної документації

1.3.2 Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1 – здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді.

ПРН 2 – знання психофізіологічних особливостей людини, здоров'я людини, підтримки здоров'я, профілактики захворювань, лікування людини, здоров'я населення

Застосування знань та розумінь:

ПРН 3 – здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких

передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій
ПРН 4 – збір інформації про пацієнта

ПРН 5 – оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень

ПРН 6 – встановлення попереднього клінічного діагнозу захворювання

ПРН 7 – визначення характеру, принципів лікування захворювань

ПРН 8 – визначення необхідної дієти, режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань

ПРН 9 – визначення тактики ведення контингенту осіб, що підлягають диспансерному нагляду

ПРН 10 – діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстренної медичної допомоги

ПРН 11 – проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

ПРН 15 – виконання медичних маніпуляцій

ПРН 17 – ведення медичної документації, обробка державної, соціальної та медичної інформації

Формування суджень:

ПРН 18 – здатність здійснювати оцінку стану здоров'я людини та забезпечувати його підтримку з урахуванням впливу навколишнього середовища та інших факторів здоров'я

ПРН 20 – здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі

ПРН 21 – сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 1,33	Напрямок підготовки	

22 «Охорона здоров'я»	Нормативна	
Загальна кількість годин - 40	Спеціальність:	
222 «Медицина» - магістри	Рік підготовки:	
Годин для денної форми навчання:		3-й
		Семестр
		6-й
		Лекції

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції – не передбачені

2.2.2 Семінарські заняття – не передбачені

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Морально–етичні та законодавчі засади медсестринства в Україні	2	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, рольова, використання манекенів і моделей для виконання медсестринських маніпуляцій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
2	Організація роботи та обов'язки медичної сестри основних структурних підрозділів терапевтичного стаціонару	2	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, рольова, використання манекенів і моделей для виконання медсестринських маніпуляцій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
3	Обов'язки і дії постової та маніпуляційної медичної сестри терапевтичного відділення	2	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, рольова,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне), тестовий

			використання манекенів і моделей для виконання медсестринських маніпуляцій	контроль;
4	Обов'язки медичної сестри по забезпеченню діагностичного процесу у терапевтичному стаціонарі.	2	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, рольова, використання манекенів і моделей для виконання медсестринських маніпуляцій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне), тестовий контроль;
5	Особливості роботи процедурного кабінету терапевтичного відділення та обов'язки медичної сестри щодо її забезпечення	2	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, рольова, використання манекенів і моделей для виконання медсестринських маніпуляцій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне), тестовий контроль;
	диференційований залік	2		усне опитування (індивідуальне і фронтальне), тестовий контроль;
	Всього годин практичних занять	10		

2.2.4. Лабораторні заняття – не передбачені

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Морально-етичні та законодавчі засади медсестринства в Україні	2	Вивчення тематичної літератури, презентація, відеороліки	індивідуальні завдання; самоконтроль;

	Організація роботи та обов'язки медичної сестри основних структурних підрозділів терапевтичного стаціонару	3	Вивчення тематичної літератури, презентація, відеороліки	індивідуальні завдання; самоконтроль;
2	Обов'язки і дії постової та маніпуляційної медичної сестри терапевтичного відділення	7	Вивчення тематичної літератури, презентація, відеороліки	індивідуальні завдання; самоконтроль;
3	Обов'язки медичної сестри по забезпеченню діагностичного процесу у терапевтичному стаціонарі.	6	Вивчення тематичної літератури, презентація, відеороліки	індивідуальні завдання; самоконтроль;
4	Особливості роботи процедурного кабінету терапевтичного відділення та обов'язки медичної сестри щодо її забезпечення	6	Вивчення тематичної літератури, презентація, відеороліки	індивідуальні завдання; самоконтроль;
5	диференційований залік	2	Вивчення тематичної літератури, презентація, відеороліки	індивідуальні завдання; самоконтроль;
6	Всього годин практичних занять		Вивчення тематичної літератури, презентація, відеороліки	індивідуальні завдання; самоконтроль;

3.2. Питання до заліку та іспиту:

1. Етичні основи сестринської справи.
2. Основні накази Міністерства охорони здоров'я України, які регламентують діяльність медичної сестри терапевтичного відділення.
3. Обов'язки медичної сестри основних підрозділів терапевтичного стаціонару.
4. Перелік документації, що ведеться медичною сестрою в різних підрозділах терапевтичного стаціонару.
5. Проведення обліку медикаментозних засобів в різних підрозділах терапевтичного відділення.
6. Правила виписування і зберігання сильнодіючих та наркотичних засобів.

7. Проведення термометрії та правила заповнення температурного листа.
8. Правила дослідження пульсу та вимірювання артеріального тиску.
9. Робота з листком призначень. Правила забезпечення пацієнтів таблетованими та розчинними лікарськими препаратами
- 10.Методика і техніка взяття загального аналізу крові, аналізу крові на вміст цукру, на біохімічні та бактеріологічні дослідження.
- 11.Підготовка маніпуляційного стола до роботи.
- 12.Методика виконання підшкірних, внутрішньом'язових та внутрішньовенних ін'єкцій.
- 13.Розрахунок дози розчинного антибіотика та проведення проби.
- 14.Правила заповнення систем для трансфузії та проведення внутрішньовенних вливань
- 15.Основні вимоги до проведення дезінфекції, передстерилізаційного очищення інструментарію. Контроль якості передстерилізаційного очищення інструментарію на наявність крові та миючих засобів.
- 16.Сучасні способи стерилізації інструментарію для багаторазового використання.
- 17.Правила поводження з інструментарієм для одноразового використання після його застосування.
- 18.Основні правила введення лікарських препаратів у носові ходи, вуха, очі. Методика взяття мазків з носа та зіва на дослідження.
- 19.Основні правила підготовки хворого до проведення досліджень шлунково-кишкового тракту.
- 20.Основні види клізм та правила їх застосування.
- 21.Підготовка хворих та необхідного обладнання для взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму.
- 22.Правила взяття аналізу сечі для дослідження за методиками Зимницького, Нечипоренка, Аддіса–Каковського, їх діагностичне значення.
- 23.Підготовка та проведення до шлункового та дуоденального зондувань.
- 24.Методика і техніка реєстрації електрокардіограми. Найпростіший аналіз її основних елементів.
- 25.Основні види компресів. Правила їх накладання. Показання та протипоказання до їх застосування.
- 26.Техніка застосування грілки, пухира з льодом. Показання та протипоказання до їх застосування.
- 27.Застосування лікарських п'явок, умови їх зберігання.
- 28.Правила користування кишеньковим та стаціонарним інгаляторами.
- 29.Методика і техніка подавання зволоженого кисню та користування кисневою подушкою.
- 30.Основні види фізіотерапевтичних процедур – гідротерапевтичних, світлових, електромагнітних, обов'язки медичної сестри під час їх відпускання.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

Чергування у терапевтичному відділенні з подальшим звітом на практичному занятті.

Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення із доповіддю на практичному занятті.

Підготовка ілюстративних матеріалів за тематикою практичних занять.

Проведення бесід та лекцій для пацієнтів щодо первинної та вторинної профілактики захворювань.

Проведення наукових досліджень та індивідуальні навчально-дослідні завдання,

Написання тез наукових досліджень та виступи на конференціях.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика та цінності дисципліни

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.

Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливість та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде уяснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися, тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №1, основ біоетики та біобезпеки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Порядок інформування про зміни у силабусі: необхідні зміни у силабус і затверджуються на методичній комісії ХНМУ з проблем професійної підготовки терапевтичного профілю та оприлюднюються на сайті ХНМУ, сайті кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №1, основ біоетики та біобезпеки ХНМУ

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Основи медсестринства: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / В.М. Лісовий, Л.П. Ольховська, В.А. Капустник. — 3-є вид., переробл. і допов. — К. : ВСВ «Медицина», 2018. — 912с.
2. Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. I-III рівнів акредитації / за ред. В.І. Литвиненка. - 7-ме вид., випр. - К. : Медицина, 2017. - 424 с.
3. Касевич Н.М. Сестринська справа : підручник / Н.М.Касевич, І.О. Петряшев, В.В. Сліпченко та ін. ; за ред. В.І. Литвиненка. — 3-є вид., випр. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 816с

Допоміжна

1. Практикум з курсу "Сестринська справа у терапевтичному стаціонарі": навч.посібник / Т.В. Ащеулова, Г.В. Демиденко, К.М.Компанієць, І.В. Ситіна, О.А. Кочубей, С.О. Шаповалова; - Х., 2019 — 36с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч.посібник /Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар; за ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. — 3-є вид., переробл. і допов. — К.: ВСВ "Медицина", 2017. — 600 с. ООО «Медицинское информационное агентство», 2017. — 560 с.: ил.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=2325>

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами

Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7

[108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk](http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2

[520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk](http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk)

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx